

KERESZTYÉNEK A RÓMAI BIRODALOMBAN

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Varga Zsigmond J.: Újszövetségi görög-magyar szótár, Budapest. 1992; Egyháztörténet I. Budapest 2010)

Úr (küriosz):

A profán világban így nevezték a gazdát, a földbirtokost. Hatalommal, tekintéllyel bíró férfi elnevezése. A héber JHWH név megfelelője. A Római Birodalomban az „isteni császár” általános megjelölése, címe és megszólítása. Az Újszövetségben legtöbbször Jézus Krisztus megjelöléseként használják. Ezzel utalva isteni természetére. (Fil2,11)

Jézus Krisztus Úr:

Ez a rövid hitvallás a görög nyelvű keresztyének között terjedt el. Ez nem csak egy egyszerű megszólítás, hanem ugyanúgy méltóságjelző is volt, mint a Messiás. Ez olyan, mint egy ellenhitvallás a császárkultusz ellen. A görög fordítású Septuagintában a Jahve név helyett mindenhol a „küriosz” szerepel. A zsidókeresztyének számára egyértelmű volt, hogy amikor Jézust ezzel a méltóságjelzővel illették, akkor Őrá, mint isteni személyre gondoltak.

„nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya...és egyetlen Urunk a Jézus Krisztus...” (1Kor 8,6)

A keresztyénség helyzete a Római Birodalomban:

Pünkösöd után a keresztyének száma olyan mértéket öltött, hogy a római hatóságoknak is tudomást kellett róluk venni. Az államhatalom eleinte zsidó szektának tekintette a keresztyénséget. Mivel a zsidó vallás elfogadott volt a római államban, a kezdetektől jelentkező ellentéteket csak akkor vették figyelembe, ha a közrendet megzavarták. Ahogy egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a zsidó vallástól független egyházzól van szó, egyre inkább ellenségesen kezdtek viseltetni a Jézus követői iránt. Mivel a keresztyének hitéletének a gyakorlatához szorosan hozzátartozott a közösségi összejövétel, egyre bizalmatlanabban tekintettek az ilyen alkalmakra. Azzal gyanúsították a keresztyéneket, hogy államellenes összeesküvéseket szőnek.

Annak ellenére, hogy csak a római császárt lehetett „úr”-nak nevezni, Jézusra alkalmazták ezt Isten a méltóságjelzőt. A császárnak való áldozást nyíltan megtagadták. Nem esküdtek a császár nevére. És ezzel mint állampolgári hűség megtagadói bűncselekményt követtek el. Az állam a keresztyének magatartására erőszakkal felelt. Így megkezdődtek a keresztyénüldözések. Az egyház az üldözések ellenére is növekedett. A „vértanúk vére magvetés” lett. Miután az üldözés nem hozott eredményt, ezért Constantinus császár szabad vallásgyakorlatot engedélyezett.

Az apostoli kor hitvallásai a tévtanításokkal szemben jelentettek védelmet. A Jézus Úrvoltának megvallása az adoptiánus irányzatokkal szemben. (Ezek szerint Isten csak a keresztkelés során fogadta fiává Jézust, azaz nem öröktől való Fiú.) A különféle eretnekségekkel szemben a korai egyház zsinatokon foglalt állást.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A prepubertás, pubertás korban lévő gyermekek számára a tekintély fontos dolog. A tekintélyt azonban nem lehet kikényszeríteni, sem elvárni. Már ötödikes korban jelen van (egyénenként függ, hogy milyen mértékben) az a gondolat, hogy a felnőttnek „ki kell érdemelnie” a serdülő szemében a tekintélyét. Nem automatikus. Ez komoly konfliktusok

forrása is, mivel néha a felnőttek úgy bánnak a prepubertás, pubertás korban lévő gyermekekkel, mintha még kisgyermekek lennének.

A hitben viszont fontos elem annak a felismerése, hogy Istennek feltétlen tekintélye van. Neki nincs szüksége az ember elismerésére, mégis méltó a csodálatra és az ember tiszteletére. Ezt fejezi ki az is, hogy Jézus Krisztust Urunknak hívjuk.

A téma a korábban előjött Jézus Krisztus Messiás voltát taglaló órával együtt alkalmas arra, hogy az egyéni Krisztus hit, illetve a Jézus Krisztusról való elgondolásokat megbeszélő órává váljon. Ne féljünk attól sem, hogy szóba hozzunk ma divatos elképzeléseket arról, hogy kicsoda Jézus és ezzel szemben segítsük a gyerekeket annak a megérzésében, hogy Jézus a mi Urunk és Megváltónk.

Ezek az órák tehát direkt módon válhatnak az istenkép formálódásának lehetőségévé. Ugyanakkor végig törekedjünk arra, hogy ne akarjunk mindenképpen hitvallásokat kikényszeríteni a gyerekekből. Sok esetben a személyes hit megélése formálóbb tényező, mint a hosszas magyarázatok.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja segítséggel elmondani a tankönyvi szöveg alapján, mi jellemezte a keresztyének gondolkodását, hitét a római birodalomban. ○ Tudja megfogalmazni segítséggel kik a mártírok, vértanúk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan elmondani hogyan gondolkodtak, hittek a keresztyének a római birodalomban. ○ Tudja értelmezni és példákkal szemléltetni a mártírok, vértanúk fogalmát.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Jézusnak, mint uralkodónak és királynak a bemutatása.

Kognitív cél: Jézusnak, mint uralkodónak és királynak a bemutatása.

Affektív cél: Jézus iránti tisztelet és elismerés érzelmi jellemzői.

Pragmatikus cél: Annak elősegítése, hogy Krisztusra, mint Úrra tekintszen a tanuló.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció,	1. Játék: a korona körbejár	

ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Egy koronával megkoronázzuk a királyt, akinek egy parancsát az egész osztály (hittanoktató is) követi. Aztán továbbadjuk, hogy lehetőleg mindenki sorra kerüljön. Megbeszélés: <ul style="list-style-type: none"> • Milyen volt parancsolni? • Volt-e olyan parancs, aminek nem szívesen engedelmeskedtél? Miért? • Volt-e parancs, amit megtagadtál? Miért? • Te miért azt parancsoltad, amit parancsoltál? 	Közös beszélgetés vagy csoportmunka
Feldolgozási javaslat	1. Beszélgetés a bibliai történetről <ul style="list-style-type: none"> • Miért szerették volna sokan, hogy Jézus legyen a királyuk • Szerinted, ha Jézus földi király lett volna, milyen parancsot adott volna • Miért üldözték a császárok Jézus követőit 2. Aranymondás: <i>„Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” (Fil 2,10–11)</i> 3. Énekjavaslat: <i>„Úr lesz a Jézus mindenütt...” RÉ 398. d.</i>	Munkafüzet
Munkáltatás	Munkafüzet feladatai	Tankönyv Drámajáték
Házi feladat		

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 78-79. oldal

A képen látható:

- Térkép
- Fénykép: Colosseum Róma

A szöveg: A Római Birodalom, mint nagyhatalom.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

Képolvasási javaslat:

- Nézd meg a Colosseumról készült fényképet! Nézz utána az interneten! Hogyan építették? Milyen események zajlottak benne?

1. Szövegelemzés

- Miért nem szerették és tisztelték a zsidók a császárt?
- Mit kérdeztek Jézustól?
- Mit felelt erre a kérdésre Jézus?
- Mi a véleményed Jézus válaszáról?
- Miért üldözték a birodalomban a keresztyéneket? Mire szeretne volna kényszeríteni őket a császár?
- Mi történt azokkal, akiket elfogtak a hitük miatt?

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 192. dics. Adj békességet Úr Isten...

Református énekeskönyv: 234. dics. 2-3. verse: Jer, világosság...

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 196. Bár szétszakadva él... dall. RÉ 274. dics.
Ki Istenének átad mindent... (+DU)